СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го КВІТНЯ 1951. No. 77. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 3, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЩЕ ДВА РОКИ ЖЕРТВ ДЛЯ ПОВНОЇ БЕЗПЕКИ

Вашинґтон, 1 квітня. — Директор оборонної мобілізації, Чарлс Е. Вилсон, складаючи чвертьрічний звіт президентові Труманові й населенню Америки з оборонних зусиль, признав, що країна находиться тепер у значно сильнішім положенні ніж була в початках Корейської війни. Водночас він упередив надію, що треба буде ще два роки безупинних жертв і праці, заки країна дійде до належної забезпеки від аґресії. Вилсон остеріг країну перед зменшуванням запалу до дальшої праці, як це можна завважати з газетних заголовків кожної днини. Оборонні зусилля, на його думку, вимагають постійної публичної підтримки кожного дня, наче б це була пора загальної війни, бо теперішні часи є важливі.

Звіт директора мобілізації обіймає три місяці його урядування, але він подає теж осяг праці за девять місяців, які минули від вибуху війни в Кореї. Цей осяг він називає „чудом" і признає, що на підставі нього можна бути оптимістом. Є одначе одна небезпека, якої досі не вдатися перемогти, а ще є інфляція. Теперішні видатки на мобілізацію виносять два біліони долярів місячно, місячно, одначе до кінця біжучого року вони будуть виносити по чотири біліони і щойно на підставі таких зусиль отже забезпечити націю від аґресора в 1953 р.

Доклад Вилсона обіймає 30,000 слів. У ньому він признає заслуги в успіху різним чинникам, у першу чергу вишколенню й працездатності робітників. Перша частина звіту називається „Могутність Америки". У дальшій частині Вилсон присвячує півшости сторінки на „Співпрацю в обороні", під якою розуміє мобілізацію вільного світу. У цій частині він признає, що не тільки Америка працювала для оборонної справи, але й інші країни, бо само змагання ЗДА не заступить праці усіх інших країн. Від часу підписання Північно-Атлантійського Пакту три роки тому продукцію оборонних матеріялів майже подвоїлася.

МОРФІ ОСТЕРІГАЄ ПОЛІЦІЮ ПЕРЕД ОРГАНІЗАЦІЄЮ В ЮНІЇ

Ню Йорк. — Комісар поліції, Тамес Ф. Морфі, остеріг поліціянтів, що в місті Ню Йорку нема місця для юнії поліціянтів і що вони не осягнуть нічого таким рухом, навпаки, можуть іще втратити свої „джаби". Промову з таким змістом виголосив комісар на сніданні після св. Причастя 1,7000 поліціянтів, зорганізованих в товаристві св. Юрія. Це перший раз висловив директор поліції своє становище супроти змагання голови юнії Транспортових робітників, Майкела Квіла, який хоче дістати команду над усіми міськими робітниками й службовиками в місті.

КОМАНДА ФЛЬОТИ ПЕРЕБИРАЄ ФАБРИКУ ЛУСТРОН

Вашинґтон. — Предсідник Фінансової Корпорації Відбудови, В. Елмер Ґарбер, заявив, що він підписав документи для віддання фабрики Лустрон, у Коломбус, Огайо, під управу фльоти. Це славна фабрика для виробу складових частин на побудову домів, на якій корпорація втратила $43,000,000. Адміністрація оборонної продукції зарядила ще в січні, щоб передати фабрику команді фльоти для виробу літаків. Президент згодився на це.

НАЗИВАЄ АЧЕСОНА „НАЙТАЛАНОВИТШИМ СЕКРЕТАРЕМ"

Мемфіс, у стейті Теннесі. — Марк Ф. Етелбридж, видавець щоденника Луївил Корієр Джорнал, висловив думку, що секретар стейту Дін Ачесон це „найталановитіший секретар стейту нашого часу" і що закордонна політика Америки у відношенні до Росії була найуспішнішою. У промові на конференції суспільних діячів Етелбридж признав, що в закордонній політиці Америки були помилки, одначе назагал вона була світла.

РУТЕР ВИДВИГАЄ НАНОВО ОБ'ЄДНАННЯ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, у стейті Огайо.— Голова Юнайтед Отомобил Воркера, Волтер Рутер, видвигнув ще раз справу об'єднання всього робітничого руху Америки незалежно від Демократичної партії. Його пропозицію одобрила негайно конвенція цеї юнії, на яку зїхалися делегати в неділю. Вони ухвалили резолюцію з вказівками для провідників юнії. У них сказано, що б зберігати і заохочоувати практично змагання до об'єднання Американської Федерації Праці, Конґресу Індустріяльних Організацій, залізничих братств і незалежних юній для осягнення органічної єдности в спільній боротьбі на економічнім і політичнім фронтах. На запит, поставлений до Рутера, він відповів, що комуністичні юнії виключені від такого об'єднання зате треба б радо повитати юнію шахтарів, на чолі якої стоїть Джан Л. Луїс.

ПОВІНЬ У ПІВНІЧНІЙ ЧАСТИНІ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ

Цілі громади в північній частині стейту Ню Джерзі, положеній в сусідстві Ню Йорку, залляті частинно водою внаслідок виливу ріки Пасейк і Садл. Повіти Берґен, Пасейк і Морис виказують застій в нормальнім житті, бо треба було мешканцям покинути доми і втікати у вище положені дільниці. Це сталося внаслідок дводенної зливи в п'ятницю й суботу. Тисячі осіб не можуть ще й досі підійти до своїх домів для направки шкоди, а на привернення мешкань до нормального стану треба буде тижнів часу. Найгірша біда запанувала в в околиці Петерсону, де находиться багато фабрик оборонної продукції, як зрештою і в цілій північно-західній околиці Ню Йорку. Крім матеріяльної шкоди внаслідок руїни приходить ще хвилеве безробіття в деяких ділянках праці. Замкнені теж школи і діти не зможуть почати наново науки після Великодних вакацій.

В АМЕРИЦІ

● **Письменникові Тамесові Манові**, який врятувався від нацистівської помсти втечею з Німеччини, закидають організування комуністичних фронтів. Він був одним з організаторів прокомуністичного „Мирового Конґресу". Він заперечив, наче б це він робив свідомо. — Тепер він живе в Каліфорнії.

● **Мала бомба**, зроблена з сталевої рури, вибухла на залізничій станції Ґренд Сентрал у Ню Йорку. Шкода незамітна, переляку не було, але виринуло питання, хто її підкинув?

● **Комуністів можна буде відправляти з праці** без подання іншої причини. Так вирішила Краєва Рада Робітничих Відносин.

● **Перша копальня олова в Злучених Державах** буде в повнім русі за місяць. Вона находиться в повіті Куза, у стейті Алабама. Її річна продукція досягне 250 тон.

Американська армія в Німеччині готова на кожну можливість

Німеччина, 2. квітня. — „Що й не сталося б в Німеччині цього року, певним є, що Сьома Армія Злучених Держав, в межах своєї кількісної величини, буде готова зустріти кожну можливість", — твердить відомий публіцист Дрю Пірсон в своїй кореспонденції до Н. Й. Таймсу, познайомившись основно зі станом, влаштуванням і вишколом американських окупаційних збройних сил в Німеччині. "Проблема постійної військової готовости аліянтів в Німеччині набрала своєї гостроти після вибуху війни в Кореї. Її першою лекцією для аліянтів в Европі було, що уніформа та окупаційні обов'язки не перемінюють ще людини у вояка. У висліді, аліянтське командування негайно поробило всі заходи, щоб „зм'ягшену" життям в бараках та легкими окупаційними обов'язками армію приготовити морально й фізично на справді „всяку можливість". Це відноситься до вояків, як і до командування. Основну підготовку під цим оглядом перевів командант Сьомої Армії, ген. Мантон С. Едді, не зважаючи на пророцтва багатьох політиків, що „війни не буде в цьому році". Ген Едді особисто теж твердить, що така війна не мусить бути, але він „на всякий випадок" до неї приготований.

ЩЕ ДАЛЕКО ДО РЕВОЛЮЦІЇ В РОСІЇ — БЕДЕЛ СМИТ

Вашинґтон, 1 квітня. — На пресовій конференції колишній амбасадор до Росії, а теперішній голова урядової Центральної Розвідчої Агенції, ген. Волтер Бедел Смит, заявив, що совєтська комуністична система має в собі зародки власної руїни, одначе це не дає підстави до думання, що Комунізм може бути скинений революцією з нутра за нашого життя. „Римська імперія тривала ще 600 років після розкладу. Не вичікуйте з запертим віддихом, аж прийде в Росії революція проти комуністичного панування. Поліційна контроля там дуже сильна" — ствердив Смит. — При цій нагоді він звернув увагу на помилкове враження, яке може викликати його передне слово, написане до книжки „Подорож нашого часу". Цю книжку видав Филіс Пенн Коллер в англійськім перекладі твору французького автора Маркіза де Кустін з 1839 р. Смит каже, що в своїм переднім слові він згадує, що прийде до революції в Росії. Тому, що там не сказано виразно, коли це може статися, дехто може набрати враження, що революція вже підготовлена.

У книжці Маркіза де Крістін представлена Росія за часів царя Миколи І з політичним устроєм, який панує в Росії за часів Сталіна. Автор, Маркіз де Кустін, твердить, що режим царів підтримує російська нація і тому вона співвідповідальна за долю Росії. Цей лад називає автор орієнтальним деспотизмом". Смит твердить,, що такий лад, як був в Росії за Миколи І, в 1839 р. панує ще й тепер, тобто в 1951 р., отже більше ніж після сотні років, бо це цілковита поліційна держава.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР В АМЕРИЦІ

Ню Йорк. — Премієр Бельгії, Йосип Фоліян, приїхав до Ню Йорку в приватнім характері, одначе він зустріне президента Трумана на конференції у Вашинґтоні. У неділю він, і його жінка, були приявні на Службі Божій в катедрі св. Петрика.

З нагоди приявности бельгійських достойників на Богослужбі органіст заграв бельгійський національний гимн. Проповідь виголосив адміністратор катедри, єп. Джозеф Ф. Фланеллі з привітом для премієра. Темою проповіди була: „Терпіння поза Залізною Заслоною". Після відправи відбулося гостинне прийняття в резиденції кардинала Франсіса Спелмана.

УКРАЇНЦІ В ЦЕНТРАЛЬНО-ЕВРОПЕЙСЬКОМУ ФЕДЕРАЛЬНОМУ УРЯДІ

Лондон, 30 березня. — Агенція Юнайтед Пресс подає таку вістку: „Борис Ґреґоріч, лідер проти-совєтських партизанів, заявив сьогодні, що повстанські рухи в деяких сателітських країнах скріпилися так сильно, що місцеві комуністичні урядники не сміють виконувати урядових директив для сільського господарства та індустрії. П. Ґреґоріч оцінює, що поверх 1,000 комуністичних чиновників було вбитих в Польщі, Україні, Болгарі та в Румунії впродовж минулого року... П. Ґреґоріч дістався до Лондону через одну з про-західних амбасад. Він приїхав сюди з рамени „центрально-европейського федерального уряду", еміґрантської групи, зложеної з представників з усіх Балканських сателітів, України, Латвії, Естонії і Литви. „Ми маємо великі повстанські відділи, що діють в Польщі, в Україні, в Румунії та Болгарії. Сьогодні ми вже до тої міри сильні, що можемо координувати наші сили та вдаряти там, де нас найбільше потрібно" — говорить він. П. Ґреґоріч твердить, що його повстанська група діє переважно в Болгарії. Він заявляє, що вона висадила щонайменше 10 потягів з нафтою, що були в дорозі з нафтових піль з Румунії. Анти-совєтські сили в Україні і Польщі є багато сильніші від наших, але ми збільшуємось з кожним днем — твердить він" — подає на закінчення своєї вістки Ю. П.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТКУВАННЯ В НЮ ЙОРКУ І ДЖЕРЗІ СИТІ

Вчорашньої неділі відбулися традиційні Шевченківські Свята в українських громадах в Ню Йорку і в Джерзі Ситі, стараниям Об'єднаних Комітетів Українських Національних Організацій.

В Ню Йорку в програмі Свята були дві промови: Д-р М. Чубатого по-українськи, та професора Колумбійського Університету, Кларенса Маннінґа по-англійськи, виступ оперової співачки Є. Мозгової-Винниченко, при акомпаніяменті Лесі Вахнянин, фортепіянове сольо Вадима Вишневського, дві деклямації та сценічна картина Н. Стефаніва: „Шевченкові мрії", у виконанні учнів курсів українознавства і найбільш атракційна частина програми — виступ репрезентаційного українського чоловічого хору „Думка", що під диригентурою мґр. Льоня Крушельницького відспівав американський гимн і „Заповіт" Шевченка на початку та три пісні до слів Шевченка на закінчення програми. На увагу заслуговував теж виступ проф. Меннінґа, що назвав Т. Шевченка і його ідеї найбільшими цінностями вільного демократичного світу. Свято відбулося в по-мистецьки прибраній залі Фешин-Дизайн Інституту. Велика заля була майже заповнена.

Свято в Джерзі Сити відбулося в Народному Домі і в його програму входили: вступне слово о. В. Лотовича і святочна промова д-ра Л. Мишуги, деклямації і співи шкільних дітей під проводом СС. Василіянок, сопранове сольо Меланії Міляновича, дуже вдалий виступ групи пластунів з інсценізацією „Шевченківського Свята в Пластовому таборі", виступ місцевого Хору ім. Лисенка під диріґентурою О. Стецури, та інсценізація уривків з поем Т. Шевченка, в монтажі А. Малюци та з участю І. Мироновича і Хору Лисенка. На фортепіяні акомпаніював Р. Стецура.

Оба свята закінчено українським національним гимном.

РОСІЙСЬКІ ДЕМОКРАТИ ПРИЗНАЮТЬ ЗА УКРАЇНОЮ ПРАВО НА САМОВИЗНАЧЕННЯ

Ню Йорк, 2 квітня. — Російські демократи признають за Україною право на самовизначення і в кожних обставинах будуть це право респектувати — твердив вчора відомий російський соціял-демократичний лідер Рафаіл А. Абрамович, забираючи голос в дискусії над доповіддю професора Гарвадського університету, Михаїла М. Карповича, про відношення між Росією і Україною, виголошеною ним на зібранні Української Вільної Академії Наук, з участю поверх 50 визначних українських вчених та деяких гостей. Нарадами проводив проф. М. Ветухів. Доповідач, промовляючи по-російськи, зупинився на трьох головних періодах історії: Київської Русі, Переяславського договору та на українських культурних впливах в Росії в XVII. ст. Доповідач сам не робив конкретних висновків, але вони виходили досить виразно з видвигнених ним арґументів. Відносно Київської Русі, проф. Карпович залишив отвертим питання чия вона, українська чи російська, а стверджуючи значні прояви та дії українських вчених і української культури в російській імперії в XVII. ст., доповідач відносно Переяславського договору підкреслив, що ці „історичні праліси" не можуть мати рішального впливу та правити за арґументи в теперішній політичній стабілізації відносин чи політичного оформлення територій і народів. На тлі цеї доповіді розвинулася незвичайно інтересна і в найвищому речева дискусія, в якій з українського боку забирали голос, крім проф. Ветухова, д-р Чикаленко, д-р Т. Олесіюк, пп. Кедровський і Чуднів, проф. Станкевич від білорусів, й зокрема проф. Оглобин, що прецизними науковими арґументами доказував під кожним оглядом історичну, культурну, включно до антропологічної — відрубність української нації. П. Абрамович запевняв, що російські демократи пошанують волю українського народу, якщоб він схотів відлучитися від Росії і виявив це вільним голосуванням під наглядом Об'єднаних Націй. З виводів проф. Оглобина, д-ра Чикаленка та інших виходило виразно, що коли б таке голосування мало відбутися, то не над справою відірвання України від Росії, але щонайвище над проблемою її евентуального зв'язку з Росією, бо проблема окремішности і суверенности України та українського народу є справою доказаною і бездискусійною.

ВТРЕТЄ ПЕРЕСТУПЛЕНО ПАРАЛЕЛЮ В КОРЕЇ

Токіо, 2. квітня. — Аліянтські сили в Кореї вчора вже втретє впродовж останніх двох днів переступали 38-му паралелю з півдня на північ. Сильні американські патрулі переходили цей колишній політичний кордон між Сходом і Заходом в Кореї, розгромлювали зустрічні ворожі відділи і опісля знову верталися на свої позиції перед паралелею. Кордон переступлено на західному секторі фронту, на північ від Уїджонґбу. Рівночасно повідомляється, що південно-корейські війська, які переступили паралелю на крайньо східньому секторі фронту та зайняли около 12 миль терену, перекинули на цей терен нову дивізію військ і очевидно приготовляються до дальшого походу. На південь від паралелі, згідно з повідомленням головної квартири ген. Мек Артура, перебувають ще тільки малі — „острови" ворожих частин на поодиноких секторах, головно на центральному, де ворог стягає нові величезні сили, що можуть бути використані однаково добре як до оборони, так і до наступу. Під час вчорашнього дня приходило тільки до доривочної перестрілки між патрулями, як аліянти повільно продовжували свій похід до паралелі цілим фронтом. Вчора нічна авіяційна розвідка аліянтів ствердила безпосередньо за ворожими лініями — найбільший досі рух, спостерігаючи около 2,300 вантажних автомашин, що посувалися в напрямку фронту. Рух ворожого постачання і транспорту на фронт стверджено теж в цілому ряді місць в дальшому запіллі. Від атак аліянтської авіяції були розбиті щонайменше 350 вантажних авт. Перехід аліянтами кордону та опісля поворот назад, виясню́ться аліянтським командуванням як „намагання вдержати контакт з ворогом" та перешкодити в його концентрації до протинаступу. Аліянти мають провірені і потверджені інформації, що ворог намагається знову розбудувати свою військову силу на північ від паралелі, очевидно з метою нового наступу.

НА ФРОНТІ ЗАБОРОНЕНА ПОЛІТИКА ЩОДО ПАРАЛЕЛІ

Корея, 2. квітня. — Аліянтські старшини і вояки на фронті в Кореї мають наказ, що забороняє їм складати будь-які публичні політичні заяви відносно 38-мої паралелі, у зв'язку з підходом до неї аліянтських військ та проб її переступлення. Наказ видано ще в дні 21-ого березня і він до сьогодні залишається в силі. Проте, кореспонденти мають вільну руку щодо повідомлень про перехід паралелі в поодиноких секторах фронту, хоча ці повідомлення військова цензура дещо задержує. Вміжчасі, британський секретар оборони Емануїл Шінвел заявив, що по його думці проблема нового переходу паралелі з метою, щоби продовжувати похід на Північну Корею, належить до „високої політики" і її не повинні вирішувати вояки, отже командування аліянтських військ, тільки політичні чинники заінтересованих країн.

УКРАЇНЕЦЬ ПОЛЯГ НА ВІЙНІ В КОРЕЇ

Вашинґтон, 2. квітня. — Департамент оборони проголосив вчора нову листу американських втрат в Кореї за минулий тиждень, на якій є 88 вбитих, 287 поранених і 45 пропавших. *Між вбитими є теж ім'я Богдана Юркова, племінника громадян Гречиних з Гемпстед, Лонґ Айленд, які допомогли йому приїхати до цеї країни з европейської скитальщини.* — Богдан Юрків, виїжджаючи на фронт минулого року, написав був до „Свободи" короткий репортаж про „Вояцьке добраніч". Опісля було повідомлення, що він „пропав без вістки". Тепер повідомлено про його смерть в боротьбі проти найбільшого ворога його старої і нової батьківщини.

НЕРУ ПРОТИ КОМУНІЗМУ, АЛЕ ЗА ПЕРЕМИР'Я В КОРЕЇ

Ню Делгі, Індія, 2 квітня. — Індійський премієр Джавагарлаль Неру, що вже вславився як речник і оборонець комуно-китайського режиму Мао Тсе-тунґа, висловився минулої суботи гостро проти комунізму і рівночасно в користь „компромісового перемиря" в Кореї. В інтерв'ю з кореспондентом Н. Й. Таймсу Неру твердив, що з відразою ставиться до комуністичної експанзії та повного заперечування людських прав комуністичними урядами багатьох країн. Він, вправді, не має нічого проти того, щоби в поодиноких країнах переводити соціяльні реформи відповідно до побажань народу, але він є рушучо проти таких метод, як їх використовують в своїх „реформах" комуністичні володарі. Він переконаний, що комуністична партія в своїх теперішних інтернаціональних формах вже сама по собі порушує суверенні права народів та є загрозою для їх волі. Все це противиться науці Магатми Ґанді та його власним ідеологічним переконанням. Але він все ж таки обстоює необхідність замирення в Кореї коштом уступок для комуністів і твердить, що індійський амбасадор в Пейпінґу радо в цьому напрямку посередничав би.

ЮГОСЛАВІЯ РОЗБУДОВУЄ СВОЮ ОБОРОНУ

Беоґрад, 2. квітня. — Югославський уряд віддає тепер найбільше першенство відбудові старих та будові нових фабрик зброї і амуніції, у зв'язку зі серіозним політичним і військовим положенням на Балканах. Це твердив вчора в промові на виступі перед конґресом хорватського Народного Фронту хорватський премієр, заявляючи, що тепер вже нема часу на „поступову розбудову" югославської армії і вона мусить бути відповідно скріплена та забезпечена негайно, бо армії совєтських сателітів стоять готові до аґресії на кордонах Югославії. Премієр заповів цілий ряд будов нових воєнних фабрик в країні, головно в районах найбільш захищених природньо від можливого ворожого нападу. Теж югославська преса пригадує необхідність найвищої національної готовости, маючи точні інформації про підготовку аґресивної війни проти Югославії в країнах совєтських сателітів, зокрема в Болгарії, Румунії і Мадярщині.

В СВІТІ

● **30,000,000 долярів позички** та відповідної допомоги в зброї прохатиме від Злучених Держав національно-китайський уряд на Формозі — повідомлено з авторитетних джерел.

● **Уряд Ізраїля відмовляється від** окремого оборонного договору зі західніми аліянтами в теперішніх ще відносно мирних часах, але запевняє, що стане по західному боці на випадок війни.

● **Якийсь російський „підпольний" лідер** мав запропонувати аліянтам в Німеччині, щоб вони включили „антибольшевицькі російські війська" як незалежні військові частини в збройні сили Атлантійського Пакту під командуванням ген. Айзенгавера.

● **36,000 втікачам з гітлерівської Німеччини** допоміг впродовж 12 років один швед, якому тепер 15 країн висловили свою вдячність.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОБЛЕМА НЕВТРАЛЬНОСТИ

Конґрес Культурної Свободи, що радив минулого тижня в місті Бомбей (Індія), заслуговує на більшу увагу вже тому, що там з'їхалися визначні ітелектуали з різних країн у дуже важливій справі: рятування свободи в світі. З'їхалися вони в країні, провід якої намагається усіми силами бути невтральним у боротьбі демократії з тоталітаризмом, який тепер, під проводом кремлівської диктатури, наступає на свободу у всіх країнах світу. Як дуже індійський премієр Неру пильнує невтральности Індії, пізнати вже хочби по тім, що він не погодився навіть на відбуття Конґресу Культурної Свободи в столиці країни, в місті Ню Делгі, щоб не наразити собі тим Сталіна. Тому Конґрес перенесено до Бомбею. Треба припускати, що аранжери Конґресу, розуміючи добре велике значення відношення Індії до комунізму в часі, коли Китай опинився в руках комуністів, з розмислом скликали ці наради якраз в Індії, щоб таким чином викликати там серед усього населення ширшу дискусію на тему комуністичної аґресії й потреби та засобів протидіянна їй. Але заки ця проблема мала б дійти під розгляд широких мас, треба було обговорити її з ідійськими інтелектуалами, що з'їхались на Конґрес, а між якими — мимоходом кажучи — находяться теж і міністри, які є в кабінеті „невтрального" Неру.

Дивним дивом якраз інтелектуали, і то не тільки в Індії, але навіть у такій країні як Англії, є ще й до цього часу найбільшою перешкодою в організуванні проти-комуністичних акцій. Ці інтелектуали, як це стверджує в „Ню Лікер" Дейвид С. Вилйемс, ставились до всіх таких акцій як до „американської гістерії". Це можна було пізнати навіть в часі першого Конґресу Культурної Свободи, який відбувся в Берліні. Британцям забрало п'ять років, заки вони почали розуміти, що їх „лицарський російський союзник" готов стати в найближчій війні — найбільшим ворогом Британії. Ще сьогодні, пише Вилйемс, важко переконати британських інтелектуалів, що каторжна праця та концентраційні табори — це справжня дійсність у Совєтах. Коли ж така дійсність є ще нині в Англії, то що тоді говорити про Індію. Саме тому Індрійський Конґрес Культурної Свободи є важливою подією. Це підкреслено вже в передконґресовім маніфесті, стверджуючи, що комунізм довів у світі до „цілковитого морального нігілізму" та до „темного віку, в якому культурна свобода готова стати єресю, а індивідуальна свобода зрадою".

З повідомлень преси про хід нарад на Конґресі в Бомбею можна б вносити, що між інтелектуалами перемагає думка, що в конфлікті між демократією і тоталітаризмом не можна „сидіти на плоті". Під ідеологічним оглядом тут не може бути невтральности. Залишилось тільки питання невтральности на випадок війни. З „двох лих" — як пишуть американські кореспонденти — Індія таки вибрала б „менше зло", себто спілку зі західними демократіями. До цього треба ще додати, що ця спілка вже нині виглядала б багато краще, коли б Західні демократії позбулись „расизму та колоніяльного визиску".

При кінці хочеться згадати, що між американськими учасниками Індійського Конґресу Культурної Свободи є такі визначні інделектуали і вороги комуністичної язви, як професор Джеймс Бирнгем, добре відомий американським українцям з його сміливої оборони поневоленого Москвою українського народу, а теж старий соціялістичний провідник, Нормен Томас, який виступав уже нераз проти Кремля теж і за його гноблення України.

Голос справжньої Франції

Перед кількома днями загостив до Злучених Держав з офіціяльними відвідинами президент Французької Республіки, Вінсент Оріол. В другому дні своєї гостини, — минулого четверга, президент Оріол виступив в Краєвому Пресовому Клюбі, що завжди був плятформою найдостойніших чужих гостей, та промовив до американського народу в імені „справжньої Франції", — тої Франції, що так недавно пережила найбільшу трагедію своєї історії — повну поразку у війні, ворожу окупацію, жорстоку підпольну боротьбу за визволення і, вкінці, визволення руїн того, що колись було — Францією — з усім її історичним блеском. Тільки великодушна американська допомога, виявлена Пляном Маршала та іншими подібними акціями, — врятувала повоєнну Францію від „загибелі на волі". В імені тої Франції промовляв президент Оріол і просив зрозуміння для неї. „Це є справжня Франція" — говорив президент — і „я не говорю про неї, щоб викликати до неї співчуття або вибачитись. Ні, я говорю з гордістю, бо не зважаючи на всі удари, яких вона зазнала, вона знову стоїть на своїх ногах".

Президент Оріол справді має повне право говорити в імені Франції, не в імені уряду чи одної або другої партії, але в імені країни і її народу бо він є її символом. І, як голос — „справжньої Франції", президент Оріол в цьому своєму першому виступі вважав за відповідне насамперед запротестувати проти поширюваної проти його країни клевети, що вона не буде обороняти своєї волі, що не буде боротися проти аґресії. Він назвав це „обидою, однаково жорстокою, як і несправедливою". Франція тільки хоче знати яка це аґресія і скільки жертв та грошей вона може коштувати. На це вона має право і причину. Франція це знає і тому вона докладає всіх зусиль для вдержання миру, з тих причин вона змагає до об'єднання Европи, до створення добробуту, щоб дати людям найглибшу причину боронити своєї волі та найвищу ціль, за яку треба змагатися.

Оріол вважає Францію угольним каменем не тільки для миру і волі Европи, але й цілого світу. Франція, ця „справжня Франція", здає собі з того справу і робить з того відповідні висновки. Зрозуміння для такої Франції шукає президент Оріол в Америці та серед американського народу.

Іван Кедрин.

ЧОМУ С. В. ПЕТЛЮРА

Колінопреклонство перед живучими й мертвими своїми державними діячами — це прикметна риска тоталітарних режимів і тоталітарного думання, осоружна демократичному підходові до питань громадсько - політичної праці і відповідальности за неї. Колись монархи були „помазанниками Божими" й вимагали від народу культу, як для „помазанників". Всі диктатори вважають, що вищі божеські сили призначили їх до вищих місій і тому вимагають, щоб ще більше їх почитати. Державні діячі у демократичних режимах — це народом вибрані громадяни для виконування певних обов'язків під постійним доглядом і критикою громадянства. За їх хист і їх заслуги їх хвалять, за невдачі і промахи осуджують, але ніколи не поклоняються їм, бо вони — люди, делеґовані людьми, а не висланці небес.

І коли в українському громадянстві стихійно зродилася думка, щоб у 25-річчя трагічної смерти Симона Петлюри відсвяткувати його пам'ять в усіх більших скупченнях українців у ЗДА, і коли для цієї цілі повстав окремий Комітет у Ню Йорку, а Український Конґресовий Комітет приєднався до тієї думки і прийняв протекторат над масовими Поминками по С. В. Петлюрі й маніфестаційними Академіями чи сходинами в його честь, то це не має нічого спільного з колінопреклонством, перед особою того діяча. Вшанування його пам'яти в роковини трагічної смерти буде не тільки висловом пошани для нього, але дасть конкретні користі.

Першою із них є поглиблення української політичної думки в масах українського громадянства в ЗДА чітким розмежуванням понять: що інше є партійно-політичний лідер, кандидат на „вождя" чи навіть геройський боєвик, а що інше — голова Держави. Симон Петлюра був головою української Держави, як такий увійшов в історію України і як такого треба його шанувати. Пошана для авторитету голови держави не є тотожна з мал-п'ячим наслідуванням всіх його жестів та невільничою слухняністю. Зате вона є доказом тієї політичної зрілости, якої передумовою є здисциплінованість і єдиний фронт політично зрізничкованого та зорганізованого громадянства — у відношенні до „першого громадянина" держави. Існують нині конституційні монархії, де монарх має лише репрезентаційні функції, тому ніхто його за ніщо не критикує, бо відповідальним за все є уряд і голова уряду. В Зл. Державах репрезентаційні функції голови держави є сполучені з ініціятивними і виконавчими і тому американський президент буває предметом також гострої критики. Але з хвилиною, коли президентські вибори кінчаються вибором одного президента, його противник перший вітає його з перемогою і запевняє про свою пошану та льояльність. Бо так наказує почуття правовости. Вся історія України аж насичена страхітливими прикладами браку того почуття правовости, якої першим виявом є пошана до голови держави та льояльна і здисциплінована постава всього громадянства, всього народу, що піддержує свого голову.

Симон В. Петлюра вийшов із народу, як сірий громадський діяч, що став народнім трибуном у часах революції 1917-го року, спершу державним секретарем, потім міністром Української Народної Республіки за часів Центральної Ради, врешті членом Директорії і Головою Директорії УНР. І як голова української Держави був змушений кидати рідний край і йти на чужину, і як голова тієї української держави згинув на чужині з ворожої руки. Вже за його життя і вороги і рідні земляки обкидували його болотом. Коли згинув — вороги повели нову наклепницьку кампанію проти нього, — зате в українському народі — стрепенулась народна совість і заманіфестувала свою пошану для голови рідної держави і її мученика. Масове й одностайне відсв'яткування пам'яти С. В. Петлюри буде найкращою відповіддю на ворожу кампанію проти Петлюри, яку вели і ведуть вороги не його особи, а вороги вільної України, тієї української держави, що її він очолював. Коли б ми пішли по лінії найменшого опору і „щоб не робити прикрости" тим противникам — промовчували ім'я С. В. Петлюри, то така наша поведінка потвердила б лише крики „распни" юрби, яка частинно не знає, що творить, а частинно кричить, знаменито знаючи, що обвинувачує С. В. Петлюру фальшиво, брехливо, всупереч історичній правді. Симон Петлюра був стовідсотковим демократом і перед своєю політичною карієрою і підчас неї в Україні і на своїй скитальщині. В уряді Української Народної Республіки засідали жиди-міністри, він мав особистими приятелями чільних жидівських діячів, які не стискали б йому руки і не співпрацювали б з ним, коли б бодай у сотній частині були правдиві закиди потурання погромництва, що їх видвигали оборонці Шварцбарта. Треба до глибини душі жалувати, що жидівські патріоти у всьому світі, зокрема у Зл. Державах, так поквапно пішли на вудку грубої московської-большевицької провокації, якою було і вбивство С. Петлюри комуністичним аґентом і прикривання того вбивства серпанком ідейних жидівсько - патріотичних спонук. Треба жалувати, що жидівським патріотам нічого не говорив факт виявлення безсумнівного зв'язку вбивника з Совєтами, через що й помер Шварцбарт політично серед жидівського громадянства — осамітнений. — Одностайний фронт всього українського громадянства, вільного громадянства у вільній американській державі, за Симоном Петлюрою і в обороні чистої пам'яти Петлюри, повинен зацукати всіх тих жидівських патріотів, які досі кидали каменем на С. В. Петлюру, голову української Держави.

І є ще третя конкретна ціль, яка оправдує таке масове святкування пам'яти Головного Отамана саме в Злучених Державах. З його іменем зв'язана ще одна погана, зла й однаково фальшива леґенда, поширена свого часу між галичанами, — і хоч нині ця леґенда вже вблідла й чути її рідко, проте треба використати добру нагоду, щоб святочно вбити її і розвіяти. „Петлюра запродав Галичину Польщі". — Така думка зродилась виключно з огірчення на важку долю, з жалю, з обласної галицької нехоті до наддніпрянських земляків, — з чого хочете, тільки не з історичних фактів і політичного розуму. По-перше, коли з варшавською конвенцією з 21. квітня 1920 р. зв'язане ім'я Симона Петлюри, то тільки як із концепцією розподілу Росії на національні держави та злагоди між Україною і Польщею. Подруге, за той договір відповідає передусім тодішній уряд УНР, а не Головний Отаман, а, в ім'я історичної правди, погодились на нього з важким серцем не тільки тодішні керівні наддніпрянські державні діячі, але й деякі чільні галицькі політики, що їх імена загально шановані. Потретє, ніхто з українців не міг тоді „продавати" Галичини ані „зрікатися її", бо Галичина — вже була військово окупована та політично адміністрована Польщею з дозволу Антанти і суверенність над нею була застережена санжерменським договором за державами Антанти. Але найважніші дві правди: 1. варшавська конвенція була накинена жорстокими обставинами і як бритва, що її хапається потопельник — так і той договір був останньою реальною можливістю продовжувати безпосередньо збройну боротьбу з Росією за власну державу, — текст був поганий, умови були трагічні, цього — ніхто ніколи не заперечував і ніхто ніколи договірного тексту не боронив, і 2. вся дискусія над варшавським договором з 1920 року зайва, бо він належить до архівів із актами про сумний досвід України з Польщею: самі поляки цей договір зламали, а найвідповідальніші керманичі Державного Центру і зараз після Ризького мира у 1921 році і недавно після оснування національної Ради ствердили його неважність. Тепер добра нагода ці речі пригадати, щоб ота фальшива легенда далі не страшила наших людей, які не знають цих подробиць.

Тому треба привітати становище Українського Конґресового Комітету, бо його рішення закликати громадянство до святкування пам'яти С. В. Петлюри є не тільки патріотичне і виховне, але й політично-правильне і мудре.

Теофіль Бак-Бойчук.

НА ШЛЯХУ ДО СИНТЕЗИ

(Ще про наради У. К. К.).

Напевно деякому кругові читачів та суспільно активних громадян буде цікаво спитати, в чому саме полягала ділова та творча атмосфера на останніх нарадах У. К. К. А. в Ню Йорку. І не одному із нових іміґрантів перед очима стане з'їзд Ц. П. У. Е. у Ділінґені в 1947 р. про котрий так само писали і якого кінець нам відомий, бо внедовзі по ньому прийшов понурозвісний двоподіл громадського та політичного життя у Німеччині та інших країнах, який триває до сьогодні. Тут приходилось переживати цілком нове враження, як на многих нарадах, з'їздах, переговорах там у всекипучих „таборових Українах". Основне було те, що по довгих роках прийшлось побувати на нарадах, де не було позакулісових гор, на салі не сиділи нещасні жертви партій, фракцій, які по „правдиво демократичному" підносили руки на кивок таки ж на салі присутнього або зараз таки за кулісами політрука. Рівнож вражало це, що не було майже деклямацій про єдиноправильність, єдиноконечність та єдинопокликаність тих або других, це або друге робити. А нарадами проводили старі еміґранти або їхні вже діти, усі громадяни ЗДА, для яких боротьба за права їх старої батьківщини, це справа чести та історичної місії їх нової вітчини. І вони спокійно, річево та ділово звітували, дискутували та відповідали. Із звітів виходило, що те, про що писала преса підкреслюючи як наш великий успіх і то цілком правильно, є все ще дуже не тим, чого вимагає українська справа. І усіх людей доброї волі є наразі замало, для зроблення того, що є невідкличним. Звідси і для нових іміґрантів, що ще не втонули в доляровій гарячці стає видне місце їх праці та служіння загальній справі. І треба підкреслити, що чимале число нових іміґрантів знайшлось реально в новій ситуації, ставувши при старих організаціях та установах до праці, розбудовують їх, збагачуючи змістовно, Це стається на базі ініціятивності, громадських та моральних вартостей.

Зворушливе це явище, коли у нарадах, роботі, бачите, дітей давних наших іміґрантів. Багато з них користуються англійською мовою, бо нею можуть краще висловити свої думки. Деякі із них на поважних становищах, боролись за інтереси їхньої батьківщини і бували по різних усюдах як воїни ЗДА, але разом із тим неменше близька є їх серцю та розумові і доля землі їх батьків. Це вони працею повною посвяти доказали. Один із них висловив переконання, що більшу частину цієї молоді при послідовній роботі можна буде заінтересувати українською справою, Але для цього треба присвятити чимало енергії і виявити їм серця.

Коли взяти до уваги політичну сторінку цих нарад, а тут під нею хочеться розуміти поставу наших діючих політичних чинників та середовищ, які були присутні майже усі на нарадах, то треба з особливою увагою підкреслити їх мужнє та серйозне становище. Ще вчора або недавно непримиримі, здавалося б із непроходимими ресинтементами та розходженнями, говорили, реаґували різною але спільною усіма визнаною, — політично близькою мовою. Бо це, що бувший чільний представник У.Н.Р. з признанням висловлюється про поставу на нарадах представників УГВР, а знову представники УГВР увиразнюють своє становище до цілости політичних потань, в тому до УНР як єдиного державного центру, не може пройти без наслідків. Не вірити цим заявам, значить перестати вірити взагалі у ріст та працю, політично і морально зрілої української людини. Зрештою проходить упорядкування нашого політичного життя, і це завдяки діячам усіх національно діючих відповідальних політичних середовищ. Хто робив би інакше як говорить, цего життя осудить, перекреслить.

На залі були теж присутніми представники Українського Робітничого Союзу. Вони виступали наразі у характері гостей та обсерваторів. Із заяв обох сторін, а саме представників УКК та УРС у всіх присутніх виробилось глибоке переконання, що вступлення УРС до УКК це справа короткого часу, що гаряче вітали.

Вражала малочисельність представників із східних областей. Не видно майже було тих, які мають стільки до пророблення, вияву своїх незаступних вартостей у духовому, кадровому та політичному розрізі.

Довкруги нашого двору стає ясніше, ціла сім'я певно та серйозно закочує рукави — значить буде діло.

Микола Очерет.

ДАВИДКА

4)

Другий водовоз, пан Куць — був з Поділля. Вдача у нього була інша. От, скажемо, питаю його, що раніше надівати хамут чи дугу. А він завжди відповідає: „Ти попробуй так і так. Як вийде краще, так і роби!" Ну, й пробуєш, — а хвилин через десять він підходить і питає: „Пробував? Як же краще? Не знаєш? Ех, ти кравець нещасний! Дивись..." І покаже. Така наука залишала слід і дуже рідко приходилось мені питати теж саме другий раз. Коли б не ці дві людини, я б ніколи не був гарним водовозом. Через тиждень після цієї науки я перший раз за все перебування в таборі виконав норму і мав повне „довольствіє". Треба сказати, що моя „лошадка" це була якась сатана, а не коняка. Коли треба було їхати, вона ставала і нічого не помагало, — ніякі прохання, ніякі примуси не могли її зрушити з місця. Скажемо так: наливаю я бочку водою, значить „лошадка" мусить стояти, а вона помахала головою і пішла собі й пішла. Коли я брав її за вуздечку, вона кусалась! Але я таки придумав: зробив коло вуздечки їй платок на очі: вона пішла, я насуну платок і мусить стати. Треба, щоб ішла, знімаю платок, відкриваю очі — йде. Та норов її на цьому не кінчився: оце йде, йде прямо, а тоді враз зверне праворуч! Завжди виручав платок! Так я придбав нову кваліфікацію водовоза. Норму я виповняв легко, лошадка була сита, сам я мав повне „довольство" увязненого, а крім того підробляв дещо з харчів на кухні. Вечером я ремонтував начальнику одяг, а в ночі тепер я спав собі завжди спокійно на конюшні. За таке „вільне" життя можна було перетерпіти різні „непорозуміння", що траплялись у роботі. Так раз по дорозі зустрівсь я з автомобілем начальника. Моя „лошадка" знаровилась і я не встиг швидко звернути. Автомобіль став. Начальник виліз і підійшов до мене. „А ето ти жідовская морда! До сіх пор єщо не умєєш управлять лошадью? Вот я тебя научу!" — і з цими словами він розмахнувся і бахнув мене в зуби.

Світ заходив у мене ходором, але я не впав, а швиденько схопив за уздечку і потягнув у бік.

І ота сатана „лошадка" слухняно пішла за мною. „Вот відіш, самому надо било сразу так сдєлать. Ти ж, жідовская морда, відіш єдєт начальство — значіт сразу сварачівай! Нєт, ждьош, поки тебя етому виучат". З цими словами він уже по-дружньому заїхав мене в потилицю так, що я упав. Він весело розсміявсь і повернувсь до машини. Сідаючи гукнув: „Почему не благодаріш за науку?" Я скочив з землі, витягнувсь по-військовому і крикнув: „Очень благодарни, ради стараться. „То- то ж!" — вдовольнено промовив начальник і сів у авто. Машина рушила, а я почав витирати кров, що текла з розбитої губи. Та все це дрібниці, що їх можна було перетерпіти за те „вільне" життя! Я ж спав у конюшні, а не в бараці. Ви ж не знаєте, який то кошмар. Я слабий, тому мусів спати на долівці, під нарами, у „трюмі". А він був такий низький, що там не можна було повернутись. Ото ж в цей „трюм" я всовувавсь на ніч і, встаючи ранком, висовувавсь. Як слабий, я мусів перед роботою прибірати кімнату, тому спізнявсь на роботу і ніколи не виконував норми, — а тепер все це відпало і я жив „вільно". Та раптом трапилось нещастя. Якось ранком я пішов до контори одержати ордер на фураж. Я стояв і чекав, поки випишуть ордер, коли раптом зайшов начальник енергетичної бази „нової Германії" і крикнув: „мені потрібно наспішно п'ять електромонтьорів". Начальник контори переглянув картотеку і сказав, що є лише три. „Ладно, давайтє трьох. Четвьортим будєт он! — сказав він, показуючи на мене. — П'ятого сам найду по дорогє і про нєго вам сообщу". Ви понімаєтє: я електромонтьор! „Я же водовоз! — говорю начальнику, — електромонтьором я нікогда не бил!" — „Всякій когда то начінаєт, обучиться, а потом дєлається електромонтьором. Научім, — благодаріть будеш!" — спокійно відповів начальник і, витягнувши цигарку, закурив. „А как же с лошадкой?" — вже без жадної надії виплутаться з цієї халепи спитав я. „Ето уже їх дєло. Ти тепер уже мой" — знову промовив начальник. Тут увійшли троє електромонтьорів і начальник розписавсь у прийняті усіх чотирьох. „Ну, шпана, ідьом!" — сказав начальник і, пропустуивши нас усіх вперед, вийшов. Идучи табором він пильно розглядав зустрічних і, побачивши здорового й ще молодого в'язня, гукнув: „Ей ти, заключонний, слиш! Іді сюда!" Той підійшов, начальник подивився ще раз на нього, обійшов його навкруги і, задовольнившись оглядом, запитав: „как зовут?" — „№ 876376". — „Дурак! Как фамілія?" — „Сидоренко". — „Гдє работаєш?" — „На стройкє №7" — „Ладно! Пайдьом со мной, будеш електромонтьором. Я завра сообщу про тєбя в контору!" Людина спокійно повернулась і пішла з нами. Отож тепер нас був уже повний комплект. Цієї ночі я знону ночував у бараці. Правда це був барак для робітників, тому тут зовсім не було нар, а значить не було і „трюма". Всі спали покотом на соломі. Ліжка були зроблені з дощок на дерев'яних чурбоках, на дошках солома, а в соломі воші. Хоть того вечора якраз змінили солому, але це не помагало. Коли люди лягали, зараз же в соломі з'являлись воші. Ранком я побіг за сніданком: юшка й шматок хліба кожному. Це вже було не погано. Юшку ми з'їли зараз, а хліб поховали, — бо не знати, як буде з обідом. Тут прийшов бригадир і почав розпитувати, що кожен робив до цього часу. З'ясувалось, що жаден з п'ятьох ніколи не вів ремонту повітряної сітки струму великої напруги. „Ех і сволочі ж ви, ні черта не умєєтє! Вот і вирабативай норму! Ну, я вас, сукіних синов, бистро научу. Пайдьом!" По дорозі ми захватили кігті і пішли на місце ремонту. „Надєвай когті!" — скомандував бригадир. „А як їх надівати?" — „А ти посмотрі і сообразі, — повчав бригадир і, взявши один кіхоть, надів на свою ногу. — Відєл? Вот так всє їх і надєвайтє; да живо, время то вєдь ідьот!" І сказавши це, він скинув кіхоть і пішов оглядати лінію. За чверть години він повернувся і, вказавши на мене, промовив: „Полєзєш на той столб!". Тут вже я не витерпів. „Я ж не ремонтний мастер і по столбам лазіть не могу!" — „А вот посмотрім! — з цими словами він витяг з кобура револьвер. — Ну! Лєзь, сукін син, не то тут тєбє будєт кришка!". — крикнув бригадир і направив на мене револьвер. Я поліз на столб і ремонт сітки почався.

(Продовження буде).

Никон Немирон

Два перші премієри урядів відродженої української держави

(З приводу смерти В. Винниченка і Д. Дорошенка)

„Свобода" з 20. березня ц. р. (ч. 65.) подала нам вістку про смерть 6. березня письменника Володимира Винниченка у 71-ому році свойого життя в Мужен у Франції, першого премієра, створеного Українською Центральною Радою в Києві літом 1917 р., Генерального Секретаріяту, що був першим міністерством відродженої тоді української Держави всупереч волі тогочасного російського революційного Тимчасового Уряду з Олександром Керенським, теперішнім речником російської політичної еміграції в ЗДА. Цей Тимчасовий Уряд був врешті змущений рішучою поставою Центральної Ради, за якою заявилися представники населення України, на Українському Національному Конгресі в Києві 19-21 квітня 1917, Всеукраїнському Селянському З'їзді і двох Українських Військових З'їздах, признати автономію України, але тільки на території київської, волинської, подільської, полтавської і чернигівської, без чотирьох північних повітів-губерній з обмеженням компетенцій Генерального Секретаріяту тільки до чисто внутрішніх ресортів. Таке полагодження проблеми автономії України викликало кризу в Українському уряді, — Винниченко зголосив димісію Генерального Секретаріяту, — Новий склад Генерального Секретаріяту поручила Президія Центральної Ради створити — Дмитрові Дорошенкові, що саме помер у Мюнхені в Німеччині 19. березня ц. р. („Свобода" з 22. березня ц. р., ч. 67.).

Дмитро Дорошенко, мав за собою українську діяльність уже від початку своїх університетських студій. Від квітня до кінця червня 1917 р. він був призначений російським Тимчасовим урядом на становище генерал-губернатора окупованих російською армією повітів Галичини й Буковини. Тимто його призначено на премієра українського уряду могло означати компроміс між українським та російським урядами, як також компроміс поміж українськими діячами різних партій, так як Дорошенко був людиною зі всіми українськими діячами обізнаною та згідливою.

Автор цих рядків мав змогу особисто пізнати проф. Дорошенка і з його уст, подібно як і з уст раніше помершого директора Музею Визвольної Боротьби в Празі — Дмитра Антоновича — почути характеристику автора виданої Революційною Українською Партією брошури про самостійну Україну в 1900 р. Миколи Міхновського. Притокою до цього був лист до редакції празького часопису „Наступ", колишнього члена „Союзу Визволення України у Відні, Андрія Жука, який звернув увагу названої редакції, що неправильно в одній із статей цього часопису названо Міхновського основником „РУП"-у, адже редакція повинна засягнути в цій справі інформації Дмитра Антоновича. Так трапилося, що я тоді перебував у Празі і заходив до редакції „Наступу", де показано мені листа Жука, а відтак я мав змогу зустріти за скромним часм гурток професорів філософічного факультету Українського Вільного Університету в Празі, серед них Дмитра Антоновича й Дмитра Дорошенка. Перший з них, основник „РУП"-у вияснив, що Міхновський написав доповідь про самостійну Україну на його замовлення, але не був ніколи членом „РУП"-у, Дорошенко оповів свій поворот з-за кордону через Німеччину на початку першої світової війни, зустрівшись припадково на російсько-німецькому кордоні із знайомим йому вже здавна Миколою Міхновським, що також повертав з-за кордону. Їх завернули повертати через Швецію, а заки вони разом з іншими російськими горожанами прибули до Росії, російська преса розтрубіла вже про турбування їх німцями. І ось коли з Петербурга прибув Дорошенко до Москви й зайшов там до редакції журналу „Украинская Жизнь", його редактор Симон Петлюра, що видав декларацію, що українці боротимуться проти німецького імперіялізму по стороні Росії і союзних з нею Англії і Франції (подібно як лідер польських народових демократів Роман Дмовський), звернувся до нього: „Розкажіть нам, Дмитре Івановичу, як Вас гнобили по дорозі німці?"

Слід підкреслити, що Петлюра не змінив свого відношення до німців навіть у часі заключення берестейського миру між Німеччиною та Україною. Саме Дорошенко оповідає в своїх „Споминах", що коли він зустрів Петлюру, повертаючого з горсткою вірного Центральній Раді війська в березні 1918 р., й запитав його про союз з Німеччиною, цей відповів: — „Питайте Жуковського (тогочасного міністра військових справ), не я, тільки він веде німців на Україну!"

Вертаючись від жмутка спогадів до хронології подій в початках українського державного будівництва, повторюю загально відомі речі. Дорошенко був тільки коротко премієром Генерального Секретаріяту; як оповідає його біограф проф. Леонід Білецький (Вид. УВАН, Вінніпег 1949, серія: Українські Вчені, ч. 1., с. 14.): „Коли Генеральний Секретаріят був ним зорганізований в більшості із соціялістичних партій, — Дм. Дорошенко з такою політикою Центральної Ради не погодився і відмовився бути головою уряду." В цій хвилині я не маю під рукою ні „Споминів" Дорошенка, ні його „Історії Української Держави в добі Центральної Ради, але зазначу тільки, що Дорошенко сам зараховував себе тоді до партії соціялістів-федералістів, отже не міг бути хіба тільки тому, що перевагу мали соціял-демократи й тимто їх речник Винниченко вернувся знов на становище премієра. Дорошенко відійшов на становище губерніяльного комісаря в Чернигові, звідки уступив під натиском большевиків, перед якими скривався він у Києві аж до його визволення в березні 1918 р.

Винниченко в початках українсько-большевицького зудару наприкінці 1917 р. зайняв у своїх промовах рішуче протибольшевицьке становище, — вказуючи, що Україна є квітучою оазою серед розгардіяшу на руїнах царської імперії, але згодом в часі критичних хвилин української держави, в початках 1918 р. він уступив. Його місце зайняв соціял-революціонер Всеволод Голубович, який почав мирові переговори з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією та Туреччиною в Берестї й удержався на становищі премієра аж до гетьманського перевороту 29. квітня 1918 р.

Гетьманський уряд бойкотували ті українські діячі, що займали відповідальні становища за часів Центральної Ради за вийнятком Дмитра Дорошенка, що виступив тоді з партії соціялістів-федералістів і став спершу товаришем міністра закордонних справ, згодом керівником цього міністерства. Звів Дмитра Дорошенка з гетьманом Павлом Скоропадським його дядько Петро, власник хутора й малої земельної посілости в Глухівщині, тим то своїм походженням і соціяльним станом були Дорошенки ближчі Скоропадському, Миколі Кочубеєві й Федорові Лизогубові, що очолювали тих поміщиків, які під впливом української національної стихії від часу березневої революції почали повертати до народу своїх предків. До Скоропадського пристали Вячеслав Липинський і Федір Штайнгель, що хоч чужинного походження, але ще перед революцією 1917 р. прихилилися до української національної ідеї, але старі діячі-меценати української культури до 1917 р. Євген Чикаленко й Шемети трималися від гетьманського уряду осторонь. На ніякий компроміс з урядом не ходили йти й українські соціялістичні партії, що створили „Український Національний Союз" з В. Винниченком на чолі. Тому що в „УНС" були дореволюційні українські діячі, на його становище були звернені очі галичан і тому довго отягався полковник Євген Коновалець з формуванням Січових Стрільців на гетьманській службі; — також — як оповідав у скитальській пресі д-р Степан Баран — засягнені інформації від „УНС"-у про недалеке протигетьманське повстання вплинули на Українську Національну Раду в 1918 р. проголосити окрему Західно - Українську Народну Республіку, а не прилучення Галичини, Буковини й Закарпаття до існуючої тоді гетьманської Української Держави. Та голова „Українського Національного Союзу" Винниченко, що виступав усе перед українським громадянством, як речник оборони самостійности української Держави перед поновною злукою з Росією, тайком переговорював з представниками совєтської делеґації в Києві Христіяном Раковським і Дмитром Мануїльським. Від них одержав Винниченко запевнення, що ССССР не буде вмішуватися в українські справи на випадок протигетьманського повстання. Але як тільки ці большевицькі відпоручники договорились з Винниченком щодо невтральности обох сторін, зірвали у вересні 1918 р. мирові переговори з гетьманським урядом щодо устійнення кордонів між Україною і СССР і виїхали з Києва „на необмежений час до Москви". Вернулися вони на Україну з большевицькими бандами, коли після уступлення гетьмана влада перейшла до Директорії Української Народної Республіки з В. Винниченком на чолі. Коли більшість української території разом з Києвом опинилася в большевицьких руках, що зорганізували там, для протидіяння українській національній стихії Українську Соціялістичну Радянську Республіку із згаданим Христіяном Раковським на чолі, Винниченко 10. лютого 1919 р. уступив із становища голови Директорії УНР. Приїхав до Станиславова як жалівся один тогочасний станиславівський часопис — „в неопаленому вагоні" пригадуючи українському громадянству, що чехи витали свого Масарика торжественно, „а чим Масарик для чехів, — тим Винниченко для українців". З вище наведених фактів виходить, що порівнання Винниченка з Масариком цілком невлучне, а щодо неопаленого вагону, то слід пригадати, що тому, що не було вугілля, деревом огрівано льокомотиви в поїздах, а для вагонів, хто не їхав би в них — цього палива не вистачало. З Станиславова виїхав Винниченко до Відня і там у 1920 р., коли уряди УНР і ЗОУНР опинилися на скитальщині (Петлюра у Варшаві, Петрушевич у Відні), почав у свойому часописі „Нова Доба" проповідувати орієнтацію на СССР. Весною 1920 р. голова уряду УССР Раковський проголосив, що „Винниченко кається" і хоче вернутися на Україну; літом 1920 р. Винниченко справді скористав з большевицької амнестії й вернувся, але мабуть „розчарувався" тільки тим, що його не зробили большевики головою уряду УССР. Всетаки большевики дозволили йому знов виїхати закордон, де він спершу нарікав на совєтську владу як на „контрреволюцію зліва", але згодом знов почав її хвалити так, що супроти його баламутних виступів українська еміґрація відсепарувала себе від нього. Але поміж українськими скитальцями після другої світової війни знайшлися його обожателі, що боронять його тим, мовляв, його твори були теж заборонені в СССР; це ободрило його навіть до „одвертого листа" до своїх „прихильників" в ульмівських „Українських Вістях". Відповідно зареаґував на цю заяву свого колишнього партійного товариша „Деде" (псевдонім Винниченка в першому десятилітті нашого століття) колишній галицький соціял-демократичний діяч д-р Лев Ганкевич, що не знайшов у заяві Винниченка підстав до його виправдання з його промахів супроти українського громадянства. Очевидно, не можна дивуватися людям, що були 20 років за залізною заслоною, коли німці зайняли у вересні 1941 р. Київ і німецький командувач ген. Бравхіч, оглядаючи Софійський заповідник (Музей в соборі св. Софії), сказав його директорові, що Україна буде самостійною. Кияни нетерпеливо чекали на приїзд свого уряду з Заходу й думали, що в цьому уряді буде В. Винниченко. Такий їх погляд витворився з того, що большевики всіх своїх ворогів лаяли „націоналістами", заборонені твори Винниченка були за большевицькою рекомендацією також „націоналістичного ухилу", отже коли Сталін у своїй жалібній радієвій промові до мнимих своїх „братів і сестер" у СССР після перших поразок совєтського війська заговорив, що нібито „українські націоналісти" йдуть з Гітлером, люди, що жили 20 років за залізною заслоною й не знали про згадані виступи Винниченка, думали, що саме колишній премієр відродженої України й перший Голова Директорії УНР вертається знов на Україну з Заходу. Очевидно так не було.

Про життя другого премієра за Центральної Ради оповів уже П. Козаченко („Велика втрата", „Свобода" з 28. березня ц. р., ч. 72.) тимто я подав тільки те, чого не було в цій статті.

Наші білоруські приятелі

„Вітаем з Вялікім Сакавіком" реба було написати на привіт зорганізованим білорусинам в Злучених Державах з нагоди їхнього виступу у „народів вольнім колі" у неділю 25 березня пополудні в залі Стайвезант Касіно при Другій евеню в Ню Йорку. Свято для звеличання **Н а ц і о н а л ь н о г о** Дня Незалежности Білоруси, який припадає на 25 сакавіка (березня), було скликане Білоруським Конґресовим Комітетом в Америці, на якого чолі стоїть д-р Никола Шорс. На ньому було приявних яких 250 осіб, між ними і кілька українців. Залю виповнили в подавляючій частині „нові американці білоруського роду", які приїхали автобусами з місцевости Савт Ривер, у стейті Ню Джерзі, де находиться їхня православна парафія і де відбувся Перший Білоруський Конґрес Злучених Держав Америки дня 11 лютого 1951.

Перше число часопису „Беларуская Трибуна" з 25 лютого 1951 р. містить новинку про цей конґрес, подаючи такі інформації: у конґресі взяли участь делеґати майже з усіх білоруських осередків у ЗДА, між іншими представники таких організацій: Білоруської Національної Ради в Шікаґо; Злученого Білорусько-Американського Допомогового Комітету; Згуртовання Білоруських Жінок в Америці; Об'єднання Білоруської Молоді в Америці; Об'єднання Православних Білорусів в ЗДА; Представництва Білоруської Еміграції в ЗДА і ін. Президія конґресу дістала багато телеграм і привітів від інонаціональних організацій і білоруських установ та національних діячів в Англії, Австралії, Німеччині, Арґентині і ін. країн.

Оці підставові вісти вказують, що білоруський рух в Америці не є відокремлений самий у собі, а є частиною світового білоруського національного руху, який має свої осередки в різних околицях земного ґльобу, подібно, як це є з українцями й іншими національними групами, що опинилися поза рідним краєм підчас світового катаклізму.

Свято 25 березня в Ню Йорку відбулося за звичайними в Америці прийнятими звичаями: Був молебен, була академія, була вокальна частина. У релігійній частині згадано про духовну білоруську єрархію, з єп. Михайлом на чолі, а це новість, коли зважити, що в минулому це було неможливе, бо православна єрархія була опанована повнотою російськими духовниками, які поза росіян не признають ніякої національности у своїй церкві. Після привітного слова в формі короткого реферату голови Білоруського **К о н ґ р** есового Комітету, д-ра Шорса, виголосив основний доклад д-р Віктор Чобатиревич, який перейшов історію білоруського народу, спиняючися довше на Третій Установчій Грамоті, якою Рада Білоруської Народної Республіки проголосила незалежність Білоруси в Минську 25 сакавіка, 1918 р. Третю частину виповнила концертова програма під управою Аркадія Євеца.

Над цею частиною треба застановитися окремо, бо вона є показчиком не так самої білоруської культури, бо про неї можна довідатися звідки інакше, як про культурну силу й таланти білоруського громадянства. Отже треба ствердити, що показ випав надсподівано добре для спостерігачів білоруського громадського життя. Це було наче відкриття життєздатности **б і л о р** уської спільноти в Америці, тобто те, за чим шукали здавна американські українці. Були там і хори і деклямації й речитатива самих авторів-поетів і вокальні соля. Деякі хорові точки вказували на справжню вокальну силу і це дало притоку одному українцеві висловити побажання, щоб американські українці, на спілку з білорусинами улаштували в майбутньому спільний фестиваль.

Серед українського громадянства в Злучених Державах були кількакратні спроби помогти білорусинам зорганізувати себе в окрему групу, щоб можна було з нею співпрацювати. Були ще підчас першої світової війни змагання найти спільну незалежницьку мову обох еміґрантських ґруп для **п р о т и д і я н н я** московським царофільським впливам. Після війни появилися навіть тут і там білоруські видавництва, які одначе не мали підтримки рідної народньої організації і тому були засуджені на упадок.

Щойно світова катастрофа дала нагоду більшій кількості білоруських діячів і свідомих громадян: робітників, селян, бизнесменів, ремісників і професіоналістів, як інженерів, лікарів, правників і ін. переселитися до Злучених Держав і тут почати організацію білоруського елементу з ідеєю праці для визволення Білоруси з большевицько-московського ярма. Праця йде швидшим темпом ніж було початки організації українського життя 50-60 років тому.

Українсько - американське громадянство може тільки радіти, що має побіч себе ідейну громаду білорусинів з якою може співпрацювати для здійснення спільної деї.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО Т-ВА

Дня 17-го березня відбулася у великій залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку чергова наукова конференція Укр. Лікарського Т-ва. Головною темою була доповідь запрошеного гостя, **проф. Наталії Осадчої-Янати** про **„Використання лікарських рослин у минулому й сучасному"**, ілюстрована діаграмами й показами чарівним ліхтарем.

Референтка, дружина відомого науковця - агронома, що згинув на большевицькому засланні, колишня співробітниця Інституту Прикладної Ботаніки й Всеукраїнського Інституту Експериментальної Медицини в Харкові, голова багатьох наукових експедицій по Україні, а вже на еміґрації дійсний член УВАН, має за собою великі дослідні заслуги і науковий дорібок (12 друкованих праць)

Дуже цікава доповідь обмежилась майже виключно до історичного перегляду світової медицини, зокрема ужитку лікувальних рослин, менше торкаючись цієї проблеми в Україні. На бажання висловлені дискутантами, прелеґентка обіцяла в будучому приготовити спеціяльний реферат про вислід її дослідів на лівобережній і правобережній Україні.

З жалем ми довідались, що проф. Яната, як і більшість наших наукових фахівців, тяжко фізично працює, щоб заробити на прожиток, маючи дуже обмежену можливість наукової діяльности.

Другою точкою конференції було кілька наукових новинок з ділянки медицини, які подав д-р Ростислав Сочинський.

На закінчення др. Роман Осінчук, голова Т-ва, порушив різні організаційні й професійні справи, які викликали живу дискусію.

(х)

УКРУПНЕННЯ КОЛГОСПІВ

На 1 лютого ц. р. в УССР нараховувалося 18.244 колгоспів. Перед акцією укрупнення їх було 33.653. „Могутній рух укрупнення охоплює дальші райони", — пише совєтська преса. А значить, акція ще не закінчена.

У ТУРБОТІ ЗА НАШИХ ДІТЕЙ

24 березня ц. р. у Ню Йорку відбулося під головуванням Юрія Тищенка засідання управи ОПДЛ (Об'єднання Працівників Дитячої Літератури). Це — перше офіційне засідання управи ОПДЛ в Америці, на якому була присутня більшість членів управи.

На засіданні обговорено низку питань зв'язаних з книжкою для дитини, стверджено невідрадне становище в цій ділянці в Америці й схвалено приступити до праці.

ОПДЛ задумує розпочати видання журналику для дітей та продовжувати видавання окремих книжок в серії „Євшан зілля". Чергове видання буде „Петрусева повість" О. Цегельської, а далі: „Переполох" Р. Завадовича та „Тік-Так" Т. Туркаловської.

На перешкоді здійсненню плянів праці ОПДЛ стоїть, звичайно, недостача грошей. Проте ОПДЛ вірить у поміч зорганізованого громадянства, яке повинно створити кураторію фонду ОПДЛ.

Справа дитячої літератури — одна з найпекучіших, тож управа ОПДЛ повинна докладати всіх зусиль, щоб прийти з поміччу українській дитині на чужині.

Усі поради, запити, датки й замовлення належить слати на адресу 2. секретаря ОПДЛ: Wolodymyr Barahura, 730 E. 9th St., Ap. 21, New York City, N. Y.

І. К-ий

„РАДІСТЬ КОЛГОСПНОГО ЖИТТЯ"

В передвиборчому періоді колгоспи Кіровоградської області повідомили, що там закінчено вже підготовку до весняної сівби. Артіль ім. Хрущова рахує собі заслугою та радістю, що вона „має вдостать посівного матеріялу, очищеного і перевіреного на схожість, 15 кінних сівалок, 120 борін і 18 возів." „За таке радісне життя, — пише колгоспник Кравцов з цієї артілі, — я дякую рідній большевицькій партії і товаришеві Сталіну".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

ЗВІТ

ПОЖЕРТВ ЗЛОЖЕНИХ ДО З. У. А. Д. КОМІТЕТУ ЗА ЛЮТИЙ 1951:

Филаделфія, Па.: Михайло Сампара і Лев Романяк по $10; по $5: Василь Кострубяк, Богдан Луців, Василь Сефель, Наталія Лукіянович, Роман Карбівник, Олена Штогрин, Олена Лотоцька, проф. Микола Кулицький, д-р Волод. Галан.
Пітсбурґ, Па.: „Український Громадський Комітет для несення помочі Скитальцям" у звязку з ліквідацією того ж Комітету, передав решту зі своєї каси на допомогу скитальцям $359.36.
Честер, Па.: Михайло Севрук $5.
Нортгемптон, Па.: Василь Саюк $5.
Ранкін, Па.: М. Гошко $5.
Болц, Па.: Іван Бучкаський $5.
Стелтон, Па.: Г. Васілєвський $5.
Джерзі Си્ті, Н. Дж.: Д-р Лука Мишуга і Роман Слободян по $5.
Еджвотер, Н. Дж.: Йосиф Марусяк $5.
Соммервил, Н. Дж.: Володимир Козовський $10.
Нюарк, Н. Дж.: П. Козар $10.
Пасейк, Н. Дж.: Юліян Котляр $10.
Елізабет, Н. Дж.: Михайло Федецький $10.
Трентон, Н. Дж.: Богдан Савуя $10.
Клифтон, Н. Дж.: П. Давидович $5.
Розел, Н. Дж.: Параска Іванишин $5.
Милвил, Н. Дж.: Василь Вовк $5.
Данбури, Конн.: Бр. св. Миколая, від. 381 УНС: Коляда для скитальців $12. Переслав М. Маркевич. Зложили: Й. Вовк $3; М. Маркевич $2; по $1: Вовк, Наконечна, Т. Хариш, С. Коник, Д. Іванушка, М. Лукашкевич і С. Сверюк.
Ню Йорк, Н. Й.: Злучені Укр. Амер. Організації, дохід з „Листопадового Свята" і „Свята Злуки", $200. Союз Українок відділ 1, $10. По $5: Полій Кравчук, К. Марущак, Евстахія Захарчук, Анна Курило, Катерина Пелешок, Юліян Ревай.
Бруклин, Н. Й.: По $5: Іван Білик, Стефан Кулик, Марія Демидчук.
Коговс, Н. Й.: Мих. Ґрещук $5.
Бронкс, Н. Й.: Іванна Бенцаль $5.
Стейплетон, Н. Й.: Михайло Белців $10.
Олін, Н. Й.: Іван Базов $10.
Сиракюз, Н. Й.: Іван Посипайло $5.
Рачестер, Н. Й.: Василь Мартішин $5.
Іст Гемпстед, Н. Й.: Українська православна церква св. Михаїла для інвалідів в Европі $28. Григорій Ващенко $5.
Геркімер, Н. Й.: „Укр. Центральний Комітет" на українських інвалідів та сиріт на скитальщині зложив Коляду, зібрану старш. особами $60.00, а шкільні діти жертвували зі своєї коляди $10.
Трой, Н. Й.: о. Н. Бринь $5.
Шікаґо, Ілл.: Бр. св. Стефана, відділ 221 УНС, $10; по $5: Тарас Шпікула, Василь Іванонків, Олександер Заяць, Роман Смук, Микола Нагорняк, Іван Крат, Микола Криворучко, Григорій Дяченко, Олексій Дяченко (стар.), Олексій Дяченко (мол.).
Мілан, Ілл.: І. Шкурко $5.
Піорія, Ілл.: Николай Коверко $5.
Саґіно, Міш.: Д-р М. Гначук $5.
Дітройт, Міш.: По $5: Константин Бен, Іван Панчук, Марія прокопович.
Нюбери, Міш.: Д-р Олександер Банах $5.
Лейк Оріон, Міш.: Іван Скібіцький $5.
Балтімор, Мд.: Укр. Амер. Горожанський Клюб $10. Олександер Яґніш $5.
Сентервил, Мд.: Михайло Лопашок $5.
Салісбури, Мд.: Андрій Демenko $5.
Кентон, Дел.: Антін Хома $5.
Вашинґтон, Д. К.: Федір Бульбенко $5.
Ричмонд, Ва.: По $5: Григорій Візнюк, Олександер Таран, Іван Руденко.
Стилвотер, Окл.: Володимир Шминецький $10.
Пібади, Масс.: Петро Губіч $5.
Йонґставн, О.: Анна Дубінська $5.
Лейкленд, Ки.: Д-р Володимир Кассараба $5.
Далес Сентер, Айова: Василь Мокрицький $10.
Тіптон, Інд.: Андрій Капюк $5.
Лендер, Вайомінґ: Й. Барчишин $5.

По $3 зложили:
Т. Богонович.

По $2 зложили:
Анна Левицька, Б. Федорець, М. Ношко, Т. Королишин, П. Ґенґало, І. Худий, Гр. Кальніцький, Анна Смаль, П. Терещук, І. Гасюк, Г. Пароби, І. Стеценко, В. Савран, Й. Флис, Ольга Бендюк, І. Чаговець.

По $1 зложили:
о. Н. Левицький, С. Ґончаренко, А. Кобаса, Т. Сух, І. Мартинюк, Й. Кінаш, І. Козак, С. Ґончаренко, А. Морозовський, П. Терещук, С. Нємчик, А. Терешенко, Л. Проневич, М.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, Міш.

Датки на Національний Фонд УККА

На Святочній Академії в в честь Тараса Шевченка, яку влаштувала Філія Українського Конґресового Комітету в Дітройт в неділю 11 березня 1951 р. в авдиторії Українського Народного Дому, учасники свята зложили грошеві жертви на Національний Фонд як слідує: по $5: Б. Пюрко, І. Іванчук, Ф. П. Гузіль, М. Шустакевич, А. Блащук; по $3: П. Біганюк; по $2: І. О. Захарків, п-во Василишин, Т. Винничук, П. Сотник, К. Ониськів, І. Дідик, Г. Маляр, М. Гломб, Мельник, П. Тимочко, В. Дідик, Л. Марковська, А. Лопянецька, А. Маланин, Хмурський, Г. Ґарбар, Т. Столяр, В. Кукурба, Н. Будзол, А. Левкут, М. Ярослав; по $1: М. Дембицький, п-ні Дворчик, В. Сенюк, П. Мастрій, А. Михалик, Н. Михалик, Я. Крупяк, Ю. Паш, П. Лема, К. Молоко, О. Бартман, М. Перфецький, М. Шиманська, О. Кордуба, Д. Сулима, О. Крупка, І. Ладика, д-р. М. Дольницький, М. Андрусевич, П. Федик, П. Тимочко, С. Дудун, М. Лепкий, О. Кудрик, К. Ігнатюк, Ю. Калічин, Н. Кузьо, Г. Дробний, В. Ладика, М. Гвоздь, пастор Д. Кузів, І. Шупер, І. Васьо, Я. Питляк С. Наконечний, В. Сабатяк, Р. Степан, Р. В. Гординський, Я. Лаба, О. Дідик, Болюй, п-ні Решетилович, Королишин, С. Чикрак, Репета, Вересюк, В. Папіз, О. Лащ, Дудун, В. Кіжак, Ф. Мельничук, С. Мандзяк, М. Гавриляк, В. Зубар, О. Гладиш, Ф. Липецький, Р. Щеснюк, Я. Совік, В. Галас, Н. Н., М. Іванчук, М. Блонський, С. Марилів, Р. Рибак, О. Дудун, Наливайко, М. Зальопана, В. Харків, Н. Н., М. Шестий, В. Колодій, Т. Кошіль, П. Демян, Наконечний, І. Петращак, Павлюк, Сьомка, Тер-

Войтович, І. Лисенко, Р. Лесик, Н. Дзядів, П. Є. Дудко, М. Когут, о. А. Кість, Олена Рогатинська, А. Баґан, Н. Олійник, Р. Кушти, Софія Романко, М. Скиба, Н. Лавринець, А. Сеньківський, Й. Оришкевич, о. Д. Федасюк, М. Полчій, Анна Корда, І. Кершніовський, М. Скиба, М. С. Матвійков, А. Заславець, Є. Гнатів, В. Мацевко, Т. Карина, С. Ґончаренко, Й. Кінаш, А. Савка, М. Скиба, В. Пукеца, Й. Дейнека, Т. Делінкевич, о. А. Биковець, Е. Макарик, Т. Письків, І. Писаренко, І. Мартинюк, Г. Дацьків.

лецький, П. Баран, В. Гупалівський, Стефаняк, Коломиєць, Малиняк, Вацик, Т. Токарчук, Н. Н., Крупський, Н. Н., О. Бей, А. Луцький, І. Любинський, В. Липка, О. Бойдуй, Степко, І. Форись, Р. Будзяк, М. Гаврилюк, П. Казієвич, Е. Федак, М. Горак, П. Бас, А. Циплінська, Е. Плихота, М. Стасюк, А. Соломка, В. Захарійчук, М. Зальопаний, В. Костанівський, М. Куниський, О. Процик, Т. Вовк, І. Бойко; дрібними датками зібрано $12.93. З продажі синьо-жовтих відзнак при вступі зібрано $131.54. Разом зібрано $336.54.

Рівночасно подається до відома, що відділ ООЧСУ в Дітройті передав через Філію УККА цьогорічну коляду в сумі $150.75 на Національний Фонд Українського Конґресового Комітету Америки.

ЮМШ

ВОРОШИЛОВ ОЧОЛЮЄ СОВЄТСЬКУ „КУЛЬТУРНУ АКТИВНІСТЬ"

Москва, 29 березня. — Згідно з твердженням вичищеного недавно совєтського міністра „вищої освіти", С. В. Кафтанова, маршал Ворошилов заняв місце небіщика Жданова в очолюванні всіх галузей совєтської „культурної активности". Кафтанов написав на цю тему статтю в журналі „Оґоньок" і в ній твердить, що Ворошилов очолює діяльність в таких галузях: виховання, література, мистецтво і наука та всі роди фізичної культури і спорту. Кафтанов твердить, що Ворошилов в тих ділянках „виконує доручення тов. Сталіна". З писань Кафтанова виходить, що Ворошилов займається проти-американською пропаґандою, в якій тепер спеціялізується совєтська „культура".

АЛЬБАНІЯ НОВИМ ВОЄННИМ ВОГНИЩЕМ НА БАЛКАНАХ

Беоґрад, 30 березня. — В югославських парляментарних і урядових колах добачують можливість, що мала Альбанія може стати вогнищем нової війни на Балканах. Діло в тому, що від деякого часу в Альбанії сильно поширився революційний рух, з виразною участю альбанських еміґрантів в Італії та Греції. В останньому „літаки з Італії" мали навіть розкинути проти-комуністичні летючки в Альбанії. Рівночасно індивідуальна чистка „ворогів народу" в Альбанії перейшла в масову терористичну акцію і все це створило в країні незвичайно напружене положення. Югославські кола вважають, що Москва готова використати це як нагоду для виправдання своєї інтервенції, що „по дорозі" могла б викликати війну з Югославією та започаткувати нову світову заверюху.

МІЛЬЙОН ТОН ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ ВИСЛАНО З ОДНОГО ПОРТУ

В середу 28 березня вислано за море мільйонову тону воєнних матеріялів з однієї тільки американської пристані над Атлантійським океаном, якої імені не подає репортер „Ню Йорк Таймс" з уваги на безпеку. Його опис вантаження устаткування є незвичайно імпресивний. Сама площа, на якій приміщено „товар" до перевантаження на кораблі, займає 700,000 квадратових стіп. Вона положена на морськім березі, з якого відпливають кораблі до Західної Европи, до Близького Сходу і загалом на „Орієнт". — „Якщо б майбутні аґресори могли самі побачити цей склад, то вони добре призадумались би, що їм робити. Тут вони могли б кожного дня побачити устаткування вартости на мільйони долярів і один за одним цілі акри тенків і інших воєнних предметів. Раз на тиждень приходить новий набір для висилки. Щодня приїздять кораблі до п'ять причалів порту.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку всім тим, що віддали останню прислугу і пошану Найдорожчій моїй жені і мамі **Варварі Далус.** В першу чергу щиро дякуємо **Всеч. о. Пароховн А. Улицькому й о. Т. Плеканови з Чесепік Сити** за похоронні відправи а зокрема о. М. Плеканові за пращальну промову в англ. мові. Дякуємо **Теодорії Бур з Елм-Крупа, Па., і Ромі Артофія з Ню Йорку** за їх невимовно віддану поміч в нашім тяжкім горю. Дальше вдячні ми членам **Бр. св. Володимира, 173 від.,** за поміч і вінець цвітів та участь в похороні і останню прислугу Покійній. Щира подяка рідним і знайомим, що не жаліли трудів прибути з дальших сторін на похорон і всім, що висловили нам співчуття. Дякуємо **Сестрицтві Серця Ісусового,** що зорганізовано віддали останню прислугу своїй сестриці бл. п. Варварі. І всім, що відпровадили Покійну на місце вічного спочинку.

Горем прибиті муж **Николай,**
сини: **Михаїл і Іван,** дочки:
Анна Наиса і Катерина, та
брат **Іван.**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 15. березня 1951 р. помер у 68 році життя

ЛУКА НАБОЖИНСЬКИЙ,

член від. 349 У. Н. Союзу в Менвіл, Н. Дж.

Покійний родився в селі Пісні, пов. Броди, Зах. Україна. Полишив у смутку жінку, 2 сини, 7 дочок, 19 внуків і 3 правнуки.

Поховано його на цвинтарі у Вестон, Н. Дж. — **В. И. П.!**

М. Лісний, секр.

ТАРЗАН, ч. 2563. Просто зі сковороди...

MADDENED BY PAIN, IT'S JAWS CRIMSONED BY BLOODY FOAM, THE HYAENODON LEAPED FOR GRIDLEY'S THROAT, AND HE WENT DOWN UNDER ITS SAVAGE ATTACK.

THE SAVAGE BATTLE BETWEEN MEN AND BEASTS WENT UNNOTICED BY GRIDLEY WHOSE WHOLE ATTENTION WAS OCCUPIED BY THE WOUNDED ANIMAL AT HIS THROAT.

AS GRIDLEY SCRAMBLED TO HIS FEET, HE SAW THE GIRL TUGGING AT HER SPEAR IN AN EFFORT TO DRAG IT FROM THE HYAENODON'S BODY.

AS THE GIRL POINTED OVER HIS SHOULDER, GRIDLEY TURNED HIS HEAD AND SAW THE FOUR HAIRY BRUTES ADVANCING TOWARD HIM, SWINGING THEIR CLUBS MENACINGLY.

Запаморочений з болю, з устами почервонілими від кривавої піни, гейнодон скочив до горла Ґрідлія і він упав під диким ударом.

Завзята боротьба між людиною і звірем переходила без уваги Ґрідлія, якого цілу увагу прикував ранений звір на його гортанці.

Коли Ґрідлі піднявся на ноги, він завважив, як дівчина шарпала за свою спису, щоб витягнути її з тіла гейнодона.

Коли дівчина дала йому знак через плече, Ґрідлі повернув свою голову й побачив чотирьох волохатих брутів, що зближалися до нього, вимахуючи загрозливо костурами.